

Hallerim

Halil İbrahim Türkdoğan

İçindekiler

Öfkeli İnilti ler ya da Horror Vacui	3
Kahkahalar ya da Elan Vital	4

Öfkeli İnilti ya da Horror Vacui

Hazmedemeyerek yaşamak yaşamı. Tasasas sa oohaahaa ratataarataa anasta finas koras nianasto nımmmm. Sayıklamalarla cehennemden anlatıyor, ra ta ta taaa ratatat, dikenlerini bir, bir çıkarıp bana uzatıyor, uçlarındaki kanı yalamam için. Ben, Ben değilim, Ben bir başkasıdır. Beklentiler, anlam arayışları, dizginsizlik, zevk ve eğlence suç ve ceza, pişmanlık, acı ve kan. Ben bir cehennem sakiniyim diye fısıldıyor kulağıma, 19’umdan sonra yazmamaya karar verdim, çünkü sözcüklerim gerçeğe çarpışmak durumunda kaldı, bunu kaldıramadım. Cehennemi tattım ama öncesinde düştüğüm cennette yalnızlığın yalnızlığını tattım. Gerçeği kucaklayacak bir ödevim yoktur benim. Dedim ya: Ben, Ben değilim. Varoluş şiirsel değildir, varoluş kaba ve serttir, bana yakışmaz, beni içeremez. Ahlâk beynin zayıflığıdır, ahlâksızca kendimi tüketmeği yeğledim. Seks, alkol, sigara, ot, absent, sevişmemek. Bir temas için cinselliğimi sattım, dokunulmamış etimi. Tanrının sevmediği yalan cennette öteki yüzüme şahit oldum hep.

Ben, Ben değilim. Sıradan bir adamla seviştim, hastalığımda boğulmak için: Kendim’i görünce deliceğimi biliyordum, hedefim Ben olmamaktı -işte. Böyle işte. Bir domuzda aradım varlık’ın anlamını, bulduğumsa tiksinti, bulantı. Varoluş acınacak bir çöp yığındır. Son sözüm: Kan tükürüyorum.

Ve konuşmadı Rimbaud bir daha.

Afrika çöllerine sığındı ve çölde kayboldu. Çölün gerekliliği: Ya tanrılarla konuşursun ya da varoluş dilencisi olursun, her iki durumda da kayıpsındır. Musa yılanla konuştu, İbrahim Tanrıyla, İsa babasıyla konuştu. Üstelik İsa bir sperm değildi, doğrudan tindi, tinin kendisi. Evren tininin dünyasal versiyonudur. Hegel’in evren tininin Hristiyan suratlısı. Yanlış bir cennettir Rimbaud’un hezeyanı -sahi olanı görüp yaşayamamak. Hristiyan Peygamber ve Azizler çölde tını tatmışlardı, tin olmuşlardı. Varlık tin’dir. Tin’dir. Çöl: En büyük kayıp. Çöl: Dünyanın kara lekesi. Çöl: Ay’ın karanlık yüzü. Çölde ya Azizsin ya da Azizin hizmetçisi. Başka da olamazsın. Çölde çöl olursun. Azizlerin ve hizmetçilerinin ana korkusu Horror vacui; çölü çölde kurtarmak adına onu doldurmak gerekir, çöl dehşet saçan bir Hiç’tir, uçsuz bucaksız bir vakum, bu nedenle de ilahileştirilmesi, şefkatli anneye dönüştürülmesi gerekir: Tanrı, melekler, resuller, peygamberler, azizler. Ana rahmine nihai dönüş, hep birlikte. Çöl cehennemdir, demek ki cennet de ancak tinde varolabilendir. Düşünen hayvan düşünce yetisini sonuna kadar kullanmasını bilseydi, vakuma yenilmeyecekti.

Ben düşünmüyorum, düşünülüyorum ben. Bu bir sözcük oyunu değildir. Ben, Ben olsaydım düşünebilirdim olacaktım ama Ben bir başkasıdır, Ben, şu etten ve kemikten oluşmuş çamur, düşünmüyorum, sadece düşünülüyorum. Ben düşüncemin sahibi değilim. Ben çalışmıyorum ve asla çalışmayacağım! Başkaldırıyorum -ölüme! Ben İsa’nın ne oğluyum ne de kayınpederi. Ve usumun kölesi değilim. Usun karabaşları olan filozoflara sesleniyorum: Kalın dünyanızda, kendinizi hapsedtiğiniz us dünyanızda! Kendinizi yargıladınız, ezelden beri ve her zaman için. Metafizığe sırt çevirmekle felsefeyi öldürdünüz. Metafizik sorar: “Neden bir şey var da Hiç yok?” Akan sular durur. Pratik ahlak anlayışını düzen Kant, işini pekiyi biliyordu, her birimizi sahiplendi ve her birimizi birer küçük Tanrı yaptı: Kategorik buyruk! Herkesin bulunduğu mekân. Başkaldıran herkes burada birleşir, Katoliğinden anarşistine kadar, çünkü her biri hak talep eder. Düşünen hayvan, ne çabuk da ahlaksal hayvana dönüştü.

Lanetliyorum tüm dinleri, putları, Tanrıları. Lanetliyorum kadınları, erkekleri, tüm varolanları. Lanetlemek için doğdum ve en son kendimi lanetliyorum. Sırtımı kasırgaya yaslayarak loş duvarımı seyrederiyorum, kırmam gereken son duvarı: Varoluş duvarını. Ardını görebilmekteyim. Tepenin doruğuna tırmanıyorum, arkamda başı ve sonu bilinmeyen insansal cinayetler, savaşlarda haykıran yaş topraklar, kellesi kesilmiş ya da koparılmış milyonlarca çiçek çeşitleri. Hiçbir tatlı söz kalmadı, ra atata tata ratata, figaraso, igara, misaras ina mis missato, karabasan misali çiğneniyorum sert ve kaba adımlarla, beynimin ezilerek kafamdan dışarıya nasıl dağıldığını seyrederiyorum, cesetler pazarındayım, tam ortasında, serbest pazarın en yüksek ahlaki boyutu, satın alabileceğim cesetler, her türden, her cinsten, her yaştan, her renkten. Lanetliyorum tüm cesetleri, lanetliyorum kendimi ve kendi cesedimi. Siz Azizler, mezar süslemekten başka ne işe yararsınız!

Eskiden, ölen sevgilisinin etini yiyen yamyamlar, sevgilileriyle Bir olmak için bu doğal ibadeti uygularlardı. Bugün reel serbest pazarda birbirlerini yiyen Azizler ebedi mutluluktan, dinsel ahlaktan, insanca yaşamaktan, eşitçe haklardan, eşitçe özgürlüklerden söz ederler. Lanetliyorum özgürlüğünüzü ve eşitliğinizi ve haklarınızı. Beni kendinize eşit edemezsiniz, kutsal kitaplarınızdaki ahlak cinayetleriniz sizin olsun, sizi aziz yamyamlığınızla baş başa bırakıyorum.

Kahkahalar ya da Elan Vital

Halledilmemiş bir soru var. Beni halden hale düşüren, beni halsizleştiren, beni yalın halimden koparıp hallerin kucağına fırlatan. Genel insanın kâbusu, metafizikçinin baş müptelası, varoluşçunun reçeli: “Neden bir şey var da Hiç yok?” Bir şey olması gerekir miydi, gereksizliğinden mi oluştu, rastlantı mı, planlı mı, kimin planı, kim kimdir, kimdir o kim, nedir o kimin ardındaki ya da neyin ardındaki ne? Önce olmamak vardı sonra olmak ya da olmak hep vardı, olmamak hiç yoktu. Shakespeare sordu: Olmak ya da olmamak. Olmak’taki sorun var olmakta ya da olmakta; olmaklıkta kaldı. Olmamak’taki sorun ise felsefeyi kökünden sarstı, varoluşu kafası üzerine çevirdi hatta cinnet geçiren bir aşk sarhoşu gibi insanlığın temelini kazıdı. Ve felsefede olmak’a verilen değer, Hiç’e verilmedi hiçbir zaman. Varlığın-unutmuşluğu (Seinsvergessenheit) Hiçin-unutmuşluğunu (Nichtsvergessenheit) ebedi uykulara sürükledi.

Karanlıklaştırılan Hiç, olmak ve olmamak, var olmak ve olmak. Ve bir daha olmamak ve henüz olmamak ve var olmamak. Olmak olmamaktan daha mı iyidir? Neden var şu insan, şu böcek? Çok mu önemliydi olması? Yoksa önemsiz oluşu mu var etti onu? Olanın soruları. Ontolojik veba, vebaların vebası, müptelanın kraliçesi. Bu soru karşısında intihar etmek çok komik olurdu, çünkü insanın yanıtlayabileceği bir soru değil bu, sadece kusulabilir. Ancak Tanrının intihar etmesini beklerdim, kusmasındansa. Çünkü ancak Tanrı’da arardım bu yanıtı, o ki, Herşeye muktedir olandır. Ancak bu soruyu Tanrıya yöneltmek Tanrının intihar etmesini gereksizleştirir, zira bu soru Tanrıyı öldüren tek eylemdir. İlacı olmayan bir soru. Kendini din ilacıyla avutan dinli ve buna karşı olmakla kendini daha fazla aldatan dinsiz bir ebedi Hiçlik uykusundadırlar. Uyanmaları imkânsızdır. İkisinin sevişmesi evrensel bir enest olurdu.

Her metafizikçinin sözcüğün gerçek anlamıyla boğuştuğu bu soruya Bergson da yanıt arıyor ve elan vital ile “çözümlüyor”. Horror vacui’yi (boşluktan iğrenme/korkma) elan vital’le (yaşamın canlılığı) doldurmak.

Çözümü olmayan ve çözümü olmadığını bilerek yanıtlamaya çalıştığım soru negatif bir beyin jimnasiti olmamakla birlikte, beynine ve ruhuna kreatif bir alan sağlar ve başı ve sonu bilinmeyen bir tiyatro oyunu sergiler. Bu senin oyunundur. Bilmen gereken tek şey: Yaşamdan, yaşamından ne istiyorsun? İşte buna göre oyunu kurar ve sahnelersin. Seyircisi olmayan bu oyunun tek oyuncusu da sensin. Camus, evet dedi absürde ve yarattığı ahlak çerçevesinde başkaldırıyla bir anlam kazandırdı varoluşa, varoluş eziyetinin sonsuz olduğunu bildiği halde. Sartre’de önce tiksinti uyandı varoluşa karşı. Her şeyden fazlasıyla mevcut, her şey fazlasıyla tiksinti verici, her şey reçel. Ancak bir çözüm bulmak gerekirdi, yaşama devam etmek için. Nedir bu? Reçeli ballandırmak, erotikleştirmek yani Varlık ile Hiç’i evlendirmek. Daha önce Varlık’ta bir (kara) delik oluşturan Hiç, şimdi Varlık’ın ayrılmaz eşidir artık. Varlık ve Hiç el ele, bir ontolojik nikâh. Hamlet ile Ophelia nihayet aynı yastıkta yaşlanacaklar. Heidegger ise bu çifti varlık gülleri eşliğinde doğduğu kasabanın kilisesinde zangoç ruhuyla nikâhını kıydıktan sonra Kara Ormana yollayacaktı -balayına. Romantik bir ontoerotizm el sallamakta geride seyredenlere. Güler misin, ağlar mısın? İkisini de yaşayabilirsin hatta ikisini de bir anda yaşayabilirsin bu görkemli çift karşısında. Sorun nedir? Sorun nihilizmi aşmaktır! Düşünen, düşünebilen ve bu metafizik sorusunu sorabilen insan yaşamı sorgulayarak anlamlandırmak ister, verili sistemlerle, mevcut geleneklerle yetinmez –haklı olarak, eğer intihar etmek istemiyorsa.

(Başka yönüyle

Eğer erotik Ben yani Ben-libido dünya gerçekliğine boyun eğmeyi reddederse ki, birey bu durumda toplum için hiçbir işe yaramaz, bu durumda toplumla ebedi bir çatışmaya girer. Diğer taraftan aseksüel Ben ya da üst-ben, topluma boğun eğerek normal yaşayabilir.)

Nihilizmin topyekûn yıkıcı gücü karşısında yaşama istencini vücuda getirmek isteyen filozoflardan biri de Bergson'dur.

Yaşamak istenci, yaşamak enerjisi olan ve yaşama coşku ve heyecan katmak isteyen Bergson, varoluşu duyumsayarak yaşamının ve duyumsayanın iç dinamiğini ve yaşanılanın bir tekliğinin yani tekrarlanmazlığının gücünü vurgular, bu gücün us ile yeterince ifade edilemeyeceğini söyler. Yaşayanın bir yaratıcı süreci ve anları vardır ki, bilim ve us bunu ancak içeriği keyfince doldurulan kavramlarla ifade edebilir. Bilgi bireyin kendisinde deneyimlendikçe elde edilir. Camus'nün hoş bir sözü vardır, tam yerinde: Ormanın özelliklerini bilimsel olarak açıklamamıza karşın, kendimizi içine attığımızda yaşadığımız duygular ifade edilemeyendir, gecenin karanlığında esen rüzgâr eşliğinde seslenen ağaçlardan ve konuşan hayvanlardan korkarız. Sezgilerimiz, içgüdülerimiz, dürtülerimiz us ile yeterince ifade edilemez. Peki, ama Hiç'i ne yapacağız? Onu bildikçe yaşama coşkumuz olacak mı? Beni bir halden çıkarıp öteki bir hale sürükleyen ve üstelik hiçbir halde hiçbir şey haletmemi istemeyen Hiç'i ne yapacağız?

Bir ontoerotizm sadece bir halimdir, oysa ben her an bir başka şeyim ve bir başka şey yaşamaktayım, üstelik duyumsayarak yaşadığımı düşünüyorum, duyumsadığımı bildiğim için kendimi Hiç'ten fırlatılmış hissediyorum -varoluşun kalabalığına. Varoluşun kalabalığını Sisifos misali yaşamak istemiyorum, intihar etmek istemediğim gibi. Bir zangoç ruhu ise midemi bulandırır, evet, buna zangoç-bulantısı diyorum, bulantı hallerim pek fazla, işte bir kaç daha: Din-bulantısı, insan-bulantısı, ahlak-bulantısı, us-bulantısı, cinsel-bulantı, gelenek-bulantısı, halk-bulantısı, kadın-bulantısı, erkek-bulantısı ve daha birçok bulantı. Ve bir de tüm bu bulantılarımı kahkahalarımın bulandırdığım ve dağıttığım yaşama coşkum vardır ki, adına Hiç diyebiliyorum. Hiç, bir vakum ise eğer, kahkahalarım içinde yankı yapmaktan başka ne işe yarar, üstelik bunlar delirme kahkahalarıdır bazen, bazen de çıkmaz sokakta olmanın verdiği hüznü kahkahalar, bazen de varoluştan aldığım içten kahkahalardır, ciğerlerimin sesi. Bazen de Bergson'un elan vitali ile sevişmektedir kahkahalarım. Hatta bir erkeğin bir kadını sevdiği gibidirler. Fakat Bergson'un metafizik sorusuna getirdiği "çözümü" sorunun çözümü olarak görmüyorum. Diğerleri gibi o da nihilizmi dolaylı aşma peşinde. O da Hiç'e tecavüz etmekten başka bir şey başaramamaktadır, kaldı ki Hiç'e karşı her eylem eylemciye anında geri döner.

Nefesim daralıyor, boğulmamak için Hintli bir rahip gibi mağaraya sığınıyorum. Fakat benim adını anmayacağım post-modern mağaralarım var. Hiç'i düşünmek, düşünmemek demek değildir. Hayır, bu tam olmadı, başka sözcükle deniyorum: Hiç'i tasavvur etmek, tasavvur etmemek değildir. Evet, bu yerinde bir sözcük. Peki, ama ne demek bu? Öyle ki, Bergson bu tümceyle Varlık üzerinde zafer kazanacak kadar coşkulanmaktadır. Her şey yalanlanabilir, usun kuralıdır bu. Her entite (varolan), bu en yüce entite de olsa, yok edilise dek düşünülebilir, düşünceye yok edilebilir. Eğer Hiç'i yok düşünürsem, evet, Hiç'i yok düşünürsem, yok edebilir miyim? Evet, ama yerine bir boş alan düşünmek zorunda kalırım, onun silüetini ya da bir boş yer. Demek ki Hiç'i düşünmemekle yerine bir boşluk düşünürüm, tam olarak: Bir boş yer. Ne yapmaktayım bununla? Paradoks yaratmaktan başka hiçbir şey. Ama kanıtlamak istediğim bir şey var, o nedenle bu paradoksa gereksinimim var. Eğer varolmadığını düşündüğüm bir nesnenin kavramı (adı), tıpkı varolan gibi bir içerik taşıyorsa (az veya çok içerik, önemi yok), bu içeriğe boş alan da desem, yadsımayı evet'e dönüştürmüş olurum, hayır'ı evetlemiş olurum. Neticede Hiç'i Varlık'la evlendirmiş olurum. Ancak bu birlik ebedi bir coşku içerisinde beraberliğini sürdürecektir kadar hayat doludur.

Hayatım ve hayatımız neyle dolar? Neyle doldurulur? Yine hayatla. Bu hayat her ne olursa olsun. Hayattan başka ne var? Hiç.

Hiç, pusuda bekler. Ansızın çıkar karşımıza. Bazen güzel bir kadın gibi, çekici bir erkek gibi, bazen bir çirkin ruh gibi ve bizi şeytan çemberine kapatır. Bocalarız, tıkanırız, başımız döner, korkuya teslim oluruz, korkuyla en büyük mücadelemizi veririz: Yaşam mücadelesi. Son nefesimizde yine Hiç'le karşılaşırız.

Hiç'in tek özelliği var: Özelliksiz olması.

Hiç, hiçtir,
Hiç, olmayandır
Hiç, hiç olmayandır
Varlık, her şeyi kapsayandır
Hiç'te hiçbir şey yok olamaz.
Hiç, hiçbir şeydir
Hiç

Posia

Halil İbrahim Türkdoğan
Hallerim

<https://reznov.noblogs.org/hallerim/>

edu.wll.im